

Миськів Г.В.

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри маркетингу і логістики,
Національний університет «Львівська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9315-8859>*

Миськів О.-М.М.

*аспірант кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва,
Національний університет «Львівська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-3936-4006>*

Myaskiv Galyna

*Doctor of Economic Sciences, Professor,
Professor of the Department of Marketing and Logistics,
Lviv Polytechnic National University*

Myaskiv Oleksandr-Mykola

*Postgraduate student of the Department
of Management and International Entrepreneurship,
Lviv Polytechnic National University*

ДІЯЛЬНІСТЬ АГРОПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ ГЛОБАЛЬНОЇ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ

Анотація. Стаття розглядає проблему глобальної продовольчої безпеки в контексті ролі українських агропідприємств, які традиційно забезпечують значний експорт зернових та олійних культур, але зазнали суттєвих втрат через війну. Метою дослідження є визначення внеску агросектору України у глобальну продовольчу систему упродовж 2021–2025 рр., оцінка емпіричних наслідків війни та формулювання рекомендацій. Результати аналізу демонструють, що попри скорочення експорту в 2022 р. та значні пошкодження і збитки, сектор відновився до майже довоєнних рівнів, утримуючи провідні позиції на світовому ринку продовольства. У висновках підкреслюється стійкість українських агропідприємств як критичного чинника стабілізації глобальних продовольчих систем, що вимагає інвестицій у відновлення та посиленої міжнародної й державної підтримки для подолання логістичних ризиків.

Ключові слова: агросектор, глобальна продовольча безпека, експорт, зернові культури, олійні культури, інфраструктура.

Вступ та постановка проблеми. Глобальна продовольча безпека є одним з найважливіших викликів людства [18]. Україна традиційно посідала провідне місце у забезпеченні глобального ринку продовольством, однак повномасштабна військова агресія росії проти України, що триває вже четвертий рік поспіль, суттєво вплинула на можливості агропромислового сектору та скоротила спроможність до виробництва, транспортування та експорту. Вплив війни поширився далеко за межі України, спричинивши критичну загрозу для стабільності глобальних продовольчих ринків, що зумовило зростання міжнародних цін на продовольство та підірвало прогрес у боротьбі з голодом, адже Україна забезпечувала потреби в харчуванні близько 400 млн людей щорічно [1], постачаючи продовольчу та сільськогосподарську продукцію у понад 35 країн світу, здебільшого країни Африки та Близького Сходу, які найбільше залежні від українського зерна.

Однак попри колосальні втрати, незліченні загрози та виклики воєнного часу агропромисловий сектор України ціною величезних надзусиль аграріїв залишається опорою національної економіки, забезпечуючи не лише її внутрішню стійкість та наповнення державного бюджету, але й зберігає достатній потенціал для постачання продукції на зовнішні ринки [19], і надалі додаючи значний внесок у глобальну продовольчу безпеку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останні дослідження в галузі глобальної продовольчої безпеки акцентують увагу на зростаючій ролі воєнних конфліктів як основного дестабілізуючого чинника продовольчої безпеки. Зокрема, у звіті ФАО за 2023 рік [5] зазначається, що міжнародна спільнота не встигла оговтатися від глобальної пандемії, зараз бореться з наслідками війни в Україні, яка ще більше підірвала продовольчі та енергетичні ринки. Глобальний звіт про продовольчі кризи (GRFC) 2025 р. [3], ідентифікує

конфлікт в Україні як основний чинник зростання гострої продовольчої небезпеки для понад 280 млн людей у 53 країнах, з приростом на 13,7 млн порівняно з 2023 р. Такої ж думки дотримуються дослідники у звіті The Famine Early Warning Systems Network (FEWS NET) [2] та члени Ради Безпеки [4], які зазначають, що воєнні конфлікти залишаються провідною причиною гострої продовольчої нестабільності, а дотримання заборони голоду як методу ведення війни, є важливим для вирішення цієї проблеми

Вчені також активно досліджують сучасну роль України в глобальній продовольчій безпеці. Зокрема, Toygar, A., Yildirim, U. [6] зазначають, що конфлікт створює вузьке місце у світовій продовольчій системі та спричиняє невизначеності та значні збої у світових ланцюгах поставок продовольства, викликані війною. Так вчені Подсоха А., Прусова Г. та Чуб О. [18] своє дослідження фокусують на стійкості агропідприємств до зовнішніх шоків, а Агакерімова, Р. [10] аналізує значне скорочення виробництва та експорту через бойові дії, логістичні збої та руйнування активів. Водночас, дослідники Кривохижа Є., Пугачов В. та Кебко В. [15] пропонують комплексні підходи для підвищення стабільності аграрного експорту України. А у праці Великоіваненко Г. та Ткача О. [13] запропоновано відновлення агропромислового виробництва в постраждалих районах з переорієнтацією на стійке виробництво з використанням біоенергетичного потенціалу.

Загалом, аналіз літературних джерел демонструє перехід від оцінки потенціалу України як провідного агроекспортера до аналізу воєнних ризиків для забезпечення стійкості глобальної продовольчої безпеки. Однак швидкоплинність макроекономічної та воєнно-політичної ситуації у державі зумовлює необхідність перманентного дослідження проблеми задля своєчасного реагування на зміни та їх регулювання як на мікро, так і на макрорівнях.

Мета статті: визначити внесок українських агропідприємств у глобальну продовольчу систему

у 2021–2025 рр., оцінити емпіричні наслідки війни та запропонувати рекомендації.

Результати дослідження. До початку повномасштабного вторгнення позиції, позиція України на світовому ринку продовольства була досить міцною та покращувалася з року в рік. Так, у 2020–2021 М.Р. (маркетинговому році) держава посідала 1 місце у світі за обсягами експорту соняшникової олії; третє – за кукурудзою та ріпаком; четверте – за ячменем; шосте – за пшеницею та соняшником; сьоме – за соєю [11]. Перші роки війни підірвали експортні можливості України та погіршили наші конкурентні позиції на світовому ринку. Лише у 2023–2024 М.Р. позиція українського експорту у глобальній продовольчій безпеці дещо зміцнилася завдяки зусиллям уряду та міжнародних організацій. За обсягами експорту шроту соняшникового (46%) та олії соняшникової (42%) Україна посіла перше місце; за кукурудзою (15%) та ячменем (10%) – піднялася на четверте місце; а за пшеницею (8%) та соєю (1,8%) – повернулася на шосте місце серед усіх країн-експортерів аграрної продукції [12]. У 2024–2025 рр. стабілізація експорту допомогла знизити міжнародні ціни.

Фактично, кризовим для експорту агропродукції українських аграріїв на глобальний ринок виявився 2022 р. У наступні роки відбулося оговтання від першого шоку, адаптація агропідприємств до нових реалій господарювання в умовах війни, релокація господарств та відновлення експортної діяльності попри значні перешкоди (рис. 1).

Однак стабілізація експорту дається аграріям через неймовірні зусилля, адже ситуація у сільському господарстві України залишається доволі складною. Станом на жовтень 2023 р. 38 % агропідприємств не працювали, а 45 % відновили свою діяльність менше, ніж на половину [14]. Відбулися також значні зміни в посівних площах, врожайності та виробництві провідних зернових та олійних культур (табл. 1).

Упродовж 2020/2021–2025/2026 М.Р. посівні площі скоротилися на 1,5–2 млн га через замінування,

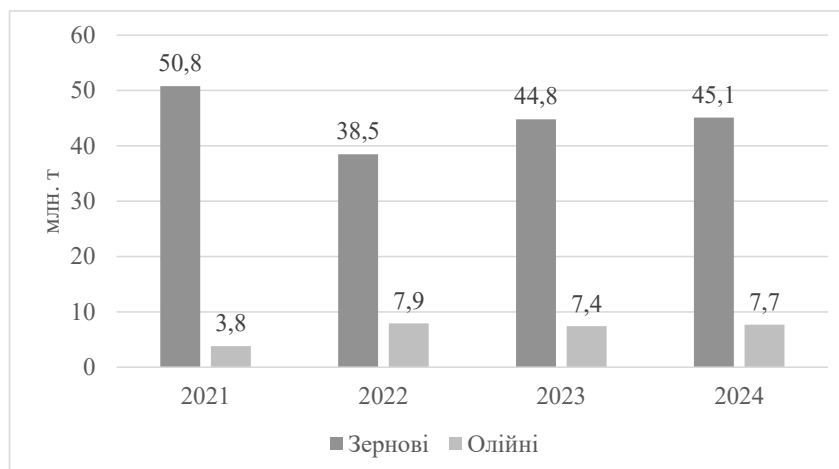

Рис. 1. Динаміка експорту зернових та олійних культур з України у 2021–2024 рр.

Джерело: [21]

Площа, врожайність та виробництво в Україні основних видів зернових та олійних культур у 2020–2026 М.Р.

	2020/2021 М.Р.	2021/2022 М.Р.	2022/2023 М.Р.	2023/2024 М.Р.	2024/2025 М.Р.	2025/2026 М.Р.	Темп приросту 2025/2026 до 2020/2021
Пшениця							
Площа (тис. га)	6847	7409	5600	5010	5200	5500	-20%
Виробництво (тис. т.)	25420	33007	21500	23000	23400	23000	-9,5%
Врожайність (т/га)	3,71	4,46	3,84	4,59	4,5	4,18	+12,7%
Кукурудза							
Площа (тис. га)	5395	5486	4050	4200	4100	4400	-18%
Виробництво (тис. т.)	30297	42126	27000	32500	26800	32000	+5,6%
Врожайність (т/га)	5,62	7,68	6,67	7,74	6,54	7,27	+29,4%
Ячмінь							
Площа (тис. га)	2584	2680	1950	1680	1600	1600	-38%
Виробництво (тис. т.)	7947	9923	6100	6350	5800	5900	-25,7%
Врожайність (т/га)	3,08	3,7	3,13	3,78	3,63	3,69	+19,8%
Соняшник							
Площа (тис. га)	7000	7100	5700	6400	6000	5800	-17%
Виробництво (тис. т.)	14100	17500	12200	15500	13000	12000	-14,9%
Врожайність (т/га)	2,01	2,46	2,14	2,42	2,17	2,07	+3%

Джерело: сформовано авторами на основі [17]

окупацію та воєнні дії, з піковим негативним значенням 20–25% у 2022/2023 М.Р. до попереднього року, та частковим відновленням у наступні роки.

Найбільше скорочення виробництва відбулося у 2022/2023 М.Р.: пшениця – на 35%, кукурудза – на 36%, ячмінь – на 39%, соняшник – на 30%. Відновлення упродовж 2023/2026 М.Р. забезпечило адаптацію посівів та зростання обсягів виробництва зернових культур, проте обсяг виробництва 2025/2026 М.Р. не досяг довоєнного рівня 2020/2021 М.Р. по усіх культурах, окрім кукурудзи (+5,6%).

Врожайність коливалася залежно від погодних умов, однак завдяки інтенсифікації на безпечних землях та використанню кращих сортів і технологій загалом зросла по усіх культурах з найвищим показником у кукурудзи +29% до 2020/2021 М.Р.

Українська зернова асоціація прогнозує врожай зернових та олійних культур у 2025 р. на рівні 81,4 млн тонн. Урожай 2024 р. склав 79 млн тонн зернових та олійних культур [22]. Україна повністю забезпечує внутрішні потреби у зернових культурах, а надлишок продається на міжнародних ринках. Загальний експортний потенціал 2025/2026 М.Р. може сягнути 49 млн тонн зернових і олійних (порівняно з 46,7 млн тонн у попередньому сезоні), попри логістичні ризики. Агросектор України зберігає позиції у глобальній продовольчій безпеці, займаючи 4-те місце з кукурудзи та 6-те з пшениці, з можливістю зростання при стабілізації.

Проте, попри зусилля аграріїв, ситуація у сільському господарстві України залишається доволі складною. Постійні обстріли прифронтових територій критично унеможливають землеробство на відкритих полях, загрожують життю і здоров'ю працівників, завдають постійних втрат та збитків

аграріям. Під постійним прицілом агресора транспортно-логістична інфраструктура держави, що перешкоджає, ускладнює або і унеможливає збір врожаю, перевезення збіжжя, його зберігання і, найважливіше – експорт.

Фахівці провідних урядових та міжнародних інституцій постійно моніторять стан української економіки в умовах війни та обраховують завдані збитки в розрізі галузей. Станом на грудень 2024 р. загальні матеріальні пошкодження та руйнування у сільськогосподарському секторі оцінювалися у 11,2 млрд дол. США, тоді як економічні втрати становили 72,7 млрд дол США [9]. Порівняно із оцінкою, станом на грудень 2023 р., пошкодження, завдані аграріям, зросли на 9,2%, а порівняно із лютим 2023 р. – на 28,9% або на 2,52 млрд дол США (табл. 2.), оскільки більшість активів, розташованих в зонах активних бойових дій, вже були пошкоджені упродовж першого року після вторгнення росії в Україну. Найвищі значення збитків були зафіксовані в Луганській, Запорізькій та Херсонській областях, що разом становить 65 % від загального обсягу пошкоджень [9, 19].

Розраховані матеріальні пошкодження включили часткове або повне руйнування складських приміщень, рибного господарства та аквакультури, багаторічних культур, а також примусовий забій худоби [8, 9]. Економічні втрати охопили: втрату доходів фермерських господарств; нижчі закупівельні ціни сільськогосподарських товарів; вищі виробничі витрати сільськогосподарських товарів; вартість рекультивації земель після пов'язаних з мінним дослідженням, розчищенням та вивільненням земель та ін. Найбільші втрати станом на грудень 2024 р. – 51 % від загальних

Обсяги пошкоджень, втрат та потреба в коштах на відновлення аграрного сектору України (лютий 2023-грудень 2024)

(млрд дол США)

	Матеріальні пошкодження	Економічні втрати	Загальна потреба коштів на відновлення
Лютий 2023 року	8,72	31,50	29,7
Грудень 2023 року	10,288	69,763	56,057
Грудень 2024 року	11,239	72,690	55,453
Абсолютне зростання 12.2024 р. – 02.2023 р.	2,52	41,19	25,75

Джерело: [7, 8, 9]

втрат (порівняно з 49 % у 2023 р.), спричинило зниження річного виробництва сільськогосподарських культур [19]. Загальні потреби у коштах для реконструкції та відновлення агросектора на 2025–2035 рр., попередньо розраховані станом на 2024 р. у сумі 55,5 млрд дол. США.

Окрім матеріальної шкоди та втрат, сільськогосподарські підприємства зазнали також значної втрати земельних ресурсів. Якісний стан земель, де велися активні бойові дії, значно погіршився, що в майбутньому потребуватиме виділення суттєвих коштів на їх реновацію та повернення до сільськогосподарського обробітку. Значні масштаби воєнного забруднення спричинили виведення на невизначений термін великої кількості земельних площ, принаймні з вирощування харчової продукції [20]. Загалом, частка площі території України, постраждалої від окупації, мінування та ведення бойових дій, у загальній площі країни становила 31,74 %. Площа постраждалих сільськогосподарських угідь у 2022 р. складала 10 514,13 тис. га. Станом на початок 2024 р. площа територій, придатних для ведення господарської діяльності, склала 48 109,77 тис. га, тобто збільшилась на 16,78 % порівняно з 2022 р. та на 2,83 % відносно 2023 р. за рахунок деокупації частини Харківської та Херсонської областей [16].

Висновки. Агропромислові підприємства України, попри війну, продовжують відігравати критичну роль у глобальній продовольчій безпеці, забезпечуючи експорт зернових та олійних культур, який у 2024-2025 М.Р. сягнув 49 млн тонн, що дозволило країні утримувати провідні позиції на світовому ринку: перше місце за експортом соняшникової олії та шроту, четверте за кукурудзою та ячменем, шосте за пшеницею та соєю. Однак воєнні дії спричинили значні пошкодження та збитки, оцінені станом на грудень 2024 р. в 11,2 млрд дол. США матеріальних втрат та 72,7 млрд дол. США економічних, охоплюючи руйнування інфраструктури, мінування угідь та скорочення посівних площ на 1,5-2 млн га. Подолання цих викликів визначає виняткову стійкість агропідприємств, які адаптувалися до нових реалій завдяки інноваційним технологіям та альтернативним логістичним шляхам.

Системна важливість українського агросектору підтверджується тим, що внутрішні проблеми, зокрема руйнування інфраструктури, дефіцит робочої сили, скорочення агровиробництва, блокування морських портів, тощо, миттєво трансформуються у зовнішні глобальні економічні ризики. Тому стійкість українського АПК виступає критично важливим чинником стабілізації глобальних продовольчих систем, однак вимагають посиленої державної підтримки.

Список використаних джерел:

- 174th Session of the FAO Council Item 6: The impact of the war in Ukraine on global food security and related matters under the mandate of the Food and Agriculture Organization of the United Nations. FAO (2024). URL: <https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/813794e0-96b6-4a56-8705-8cdab0bfc65e/content>
- Global Food Security Update: May to September 2025. FEWS.net. URL: <https://fews.net/global/special-report/may-2025/>
- Global Report on Food Crises (GRFC) 2025. World Food Programme. 2025. Rome. DOI: <https://doi.org/10.71958/wfp130793>
- Security Council report (2025). URL: <https://www.securitycouncilreport.org/monthly-forecast/2025-11/conflict-and-food-insecurity-2.php>
- The impact of the war in Ukraine on global food security and related matters in 2023. Rome. FAO (2023). URL: <https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/813794e0-96b6-4a56-8705-8cdab0bfc65e/content>
- Toygar, A., Yildirim, U. (2023). Examining the effects of the Russia-Ukraine conflict on global supply chains. *Handbook of Research on War Policies, Strategies, and Cyber Wars: monograf*. IGI Global. pp. 184–199. DOI: <https://doi.org/10.4018/978-1-6684-6741-1.CH010>
- Ukraine – Rapid Damage and Needs Assessment : February 2022–2023. (RDNA). March 2023. the World Bank, the Government of Ukraine, the European Union, the United Nations. URL: <https://reliefweb.int/report/ukraine/ukraine-rapid-damage-and-needs-assessment-february-2022-2023-enuk#:~:text=>
- Ukraine Third Rapid Damage And Needs Assessment (RDNA3). February 2022 – December 2023. Washington, D.C.: World Bank. 2024. URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099021324115085807/pdf>

9. Ukraine. Fourth Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA4) : February 2022 – December 2024. Washington, D.C. : WorldBank. February 2025. URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099022025114040022/pdf/P180174-ca39eccd-ea67-4bd8-b537-ff73a675a0a8.pdf>
10. Агакерімова Р. Вплив війни в Україні на національну та глобальну продовольчу безпеку. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 50. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-53>
11. Агробізнес України. Інфографічний довідник 2020–2021. URL: <https://agribusinessinukraine.com/the-infographics-report-ukrainian-agribusiness-2021/>
12. Агробізнес України. Інфографічний довідник 2023–2024. URL: <https://agribusinessinukraine.com/the-infographics-report-ukrainian-agribusiness-2024>
13. Великованенко Г. І., Ткач О. В. Роль України у глобальній продовольчій безпеці. *Агросвіт*. 2025. № 1. С. 33–38. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2025.1.33>
14. Комітетські слухання. Комітет з питань аграрної та земельної політики. 18 жовтня 2023 р. URL: https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/242580.html
15. Кривохижа, Є.М., Пугачов, В.М., Кебко, В.В. Роль аграрного експорту України у забезпеченні глобальної продовольчої безпеки. *Аграрні інновації*. 2025. № 32. С. 306–312. DOI: <https://doi.org/10.32848/agrar.innov.2025.32.43>
16. Николоук, О., Пивовар, П., Назаркіна, Р., Стольнікович, Г., Богонос, М. Динаміка земельного фонду: як змінилася земельні ресурси України після 24 лютого 2022 року. Центр досліджень продовольства та землекористування. URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2024/03/Agroviglyad_2_ukr.pdf
17. Площа, врожайність та виробництво в Україні. FAS (2025). URL: <https://ipad.fas.usda.gov/countrysummary/default.aspx?id=UP&crop=Barley>
18. Подсоха, А., Прусова, Г., Чуб, О. Стан продовольчої безпеки України в умовах невизначеності. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 2025. № 344 (4). С. 617–622. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-344-4-87>
19. Реалізація потенціалу промисловості й аграрного сектора економіки в умовах війни та повоєнного відновлення : аналіт. доп. Київ : НІСД, 2025. 93 с. DOI: <https://doi.org/10.53679/NISS-analytrep.2025.09>
20. Третина українських земель є потенційно небезпечною для с / г робіт. URL: <https://agravery.com/uk/posts/show/tretina-ukrainskih-zemel-e-potencijno-nebezpechnou-dla-sg-robit>
21. Україна в 2024 році експортувала зерна на \$9,4 млрд. *Forbes* URL: [https://forbes.ua/news/ukraina-v-2024-rotsi-eksportovala-zerna-na-94-mlrd-tse-drugiy-rezultat-](https://forbes.ua/news/ukraina-v-2024-rotsi-eksportovala-zerna-na-94-mlrd)
22. Україна збільшить експорт зернових та олійних культур до 49 млн тонн. *UkrAgroConsult*. URL: <https://ukragroconsult.com/en/news/ukraine-to-increase-exports-of-grains-and-oilseeds-to-49-mln-tons-uga>

References:

1. FAO. (2024). 174th Session of the FAO Council Item 6: The impact of the war in Ukraine on global food security and related matters under the mandate of the Food and Agriculture Organization of the United Nations. Available at: <https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/813794e0-96b6-4a56-8705-8cdab0bfc65e/content>
2. FEWS NET. (2025). Global Food Security Update: May to September 2025. Available at: <https://fewsn.net/global/special-report/may-2025/>
3. World Food Programme. (2025). Global Report on Food Crises (GRFC) 2025. Rome. DOI: <https://doi.org/10.71958/wfp130793>
4. Security Council Report. (2025). Conflict and food insecurity. Available at: <https://www.securitycouncilreport.org/monthly-forecast/2025-11/>
5. FAO. (2023). The impact of the war in Ukraine on global food security and related matters in 2023. Rome. Available at: <https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/813794e0-96b6-4a56-8705-8cdab0bfc65e/content>
6. Toygar, A., & Yildirim, U. (2023). Examining the effects of the Russia-Ukraine conflict on global supply chains. *Handbook of Research on War Policies, Strategies, and Cyber Wars: monograf*. IGI Global. pp. 184–199. DOI: <https://doi.org/10.4018/978-1-6684-6741-1.CH010>
7. World Bank, Government of Ukraine, European Union, & United Nations. (2023, March). Ukraine – Rapid Damage and Needs Assessment: February 2022–2023 (RDNA). Available at: <https://reliefweb.int/report/ukraine/ukraine-rapid-damage-and-needs-assessment-february-2022-2023-enuk>
8. World Bank. (2024). Ukraine Third Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA3): February 2022 – December 2023. Washington, D.C. Available at: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099021324115085807/pdf/>
9. World Bank. (2025, February). Ukraine. Fourth Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA4): February 2022 – December 2024. Washington, D.C. Available at: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099022025114040022/pdf/>
10. Agakerimova, R. (2023). Vplyv viiny v Ukraini na natsionalnu ta hlobalnu prodovolchu bezpeku [The impact of the war in Ukraine on national and global food security]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, vol. (50). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-53>. [in Ukrainian].
11. Agrobiznes Ukrainy (2021). Infografichniy dovidnyk 2020–2021 [Infographic handbook 2020–2021]. Available at: <https://agribusinessinukraine.com/the-infographics-report-ukrainian-agribusiness-2021/>
12. Agrobiznes Ukrainy (2024). Infografichniy dovidnyk 2023–2024 [Infographic handbook 2023–2024]. Available at: <https://agribusinessinukraine.com/the-infographics-report-ukrainian-agribusiness-2024>

13. Velikoivanenko, H. I., & Tkach, O. V. (2025). Rol Ukrainy u hlobalnii prodovolchii bezpetsi [The role of Ukraine in global food security]. *Agrosvit – AgroWorld*, vol. (1), pp. 33–38. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2025.1.33> [in Ukrainian].
14. Komitet z pytan aharnoї ta zemelnoї polityky. (2023, October 18). Komitetski slukhannia [Committee hearings]. Available at: https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/242580.html [in Ukrainian].
15. Kryvokhyzha, Ye. M., Puhachov, V. M., & Kebko, V. V. (2025). Rol ahramoho eksportu Ukrainy u zabezpechenni hlobalnoi prodovolchoї bezpeky [The role of Ukraine's agricultural exports in ensuring global food security]. *Ahrarni innovatsii – Agrarian Innovations*, vol. (32), pp. 306–312. DOI: <https://doi.org/10.32848/agrar.innov.2025.32.43> [in Ukrainian].
16. Nikoliuk, O., Pyvovar, P., Nazarkina, R., Stolnikovych, H., & Bohonos, M. (2024). Dynamika zemelnogo fondu: yak zminylisia zemelni resursy Ukrainy pislia 24 liutoho 2022 roku [Land fund dynamics: How land resources in Ukraine have changed after February 24, 2022]. *Tsentr doslidzhen prodovolchia ta zemlekorystuvannia – Center for Food and Land Use Studies*. Available at: https://kse.ua/wp-content/uploads/2024/03/Agroviglyad_2_ukr.pdf [in Ukrainian].
17. United States Department of Agriculture (USDA), Foreign Agricultural Service (FAS). (2025). Ploshcha, vrozhaїnist ta vyrobnytstvo v Ukraini [Area, yield and production in Ukraine]. Available at: <https://ipad.fas.usda.gov/countrysummary/default.aspx?id=UP&crop=Barley>
18. Podsoha, A., Prusova, H., & Chub, O. (2025). Stan prodovolchoї bezpeky Ukrainy v umovakh nevyznachenosti [The state of Ukraine's food security in conditions of uncertainty]. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, vol. 34 (4), pp. 617–622. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-344-4-87> [in Ukrainian].
19. Realizatsiia potentsialu promyslovosti y ahramoho sektora ekonomiky v umovakh viiny ta poviiennoho vidnovlennia: analitychnyi dopovid [Implementation of the potential of industry and the agricultural sector of the economy in conditions of war and post-war recovery: Analytical report]. (2025). *Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen – National Institute for Strategic Studies*, Kyiv. DOI: <https://doi.org/10.53679/NISS-analytrep.2025.09> [in Ukrainian].
20. Tretyna ukrainskykh zemel e potentsiino nebezpechnoiu dlia s/h robit [A third of Ukrainian lands are potentially dangerous for agricultural work]. (2024). *Agravery*. Available at: <https://agravery.com/uk/posts/show/tretina-ukrainskih-zemel-e-potencijno-nebezpechnou-dla-sg-robit>
21. Forbes Ukraine. (2025, January 13). Ukraina v 2024 rotsi eksportovala zerna na \$9,4 mlrd. Tse drugyi rezultat pislia rekordnoho 2019-ho [Ukraine exported grain worth \$9.4 billion in 2024. This is the second result after the record 2019]. Available at: <https://forbes.ua/news/ukraina-v-2024-rotsi-eksportovala-zerna-na-94-mlrd-tse-drugiy-rezultat-pislya-rekordnogo-2019-go-13012025-26239> [in Ukrainian].
22. UkrAgroConsult. (2025). Ukraina zbilshyt eksport zernovykh ta oliinykh kultur do 49 mln tonn [Ukraine to increase exports of grains and oilseeds to 49 million tons]. Available at: <https://ukragroconsult.com/en/news/ukraine-to-increase-exports-of-grains-and-oilseeds-to-49-mln-tons-uga>

THE ACTIVITIES OF UKRAINIAN AGRICULTURAL ENTERPRISES IN THE GLOBAL FOOD SECURITY SYSTEM

Summary. The full-scale military invasion into Ukraine since February 2022 has profoundly disrupted the national agro-industrial sector, yet Ukrainian agro-enterprises have demonstrated remarkable resilience in maintaining both domestic food security and substantial contributions to global food security. This study analyzed key performance indicators of major grain and oilseed crops - wheat, corn, barley, and sunflower - across marketing years 2020/2021 to 2025/2026, revealing significant contractions in sown areas (20–38% reductions in 2022/2023 due to occupation and infrastructure destruction) alongside yield improvements through intensification on safer lands (e.g., corn yields rising 29.4% to 7.27 t/ha by 2025/2026). Production volumes stabilized at 52–77 million tons of grains in 2025, enabling full coverage of Ukraine's internal needs (6-7 million tons of wheat annually) and export potentials of 46–49 million tons, positioning Ukraine as the 4th global exporter of corn and 5th of wheat, while supplying 10-12% of world sunflower oil. Despite cumulative damages estimated at \$72 billion in 2024, including loss of 1.5–2 million hectares (20% of arable land) and logistical blockades, agro-enterprises adapted via alternative export routes, technological advancements, and market diversification, mitigating global food crises exacerbated by the conflict, COVID-19, and climate shocks. The sector's raw-material export orientation and extensive growth patterns underscore vulnerabilities, yet its strategic role in stabilizing prices and feeding millions in Africa, Asia, and the Middle East affirms its criticality. In conclusion, the study emphasizes that the long-term sustainability of the Ukrainian agro-industrial sector necessitates a transition from emergency adaptation to strategic reconstruction. This requires robust state-led interventions, including specialized credit subsidies, comprehensive military risk insurance, and the restoration of irrigation and logistical infrastructure. Such measures are imperative to bolster the sector's competitiveness and ensure its continued contribution to global food security.

Keywords: agro-industrial sector, global food security, exports, crop yields, infrastructure damages.

Дата надходження статті: 24.01.2026

Дата прийняття статті: 19.02.2026

Дата публікації статті: 09.03.2026